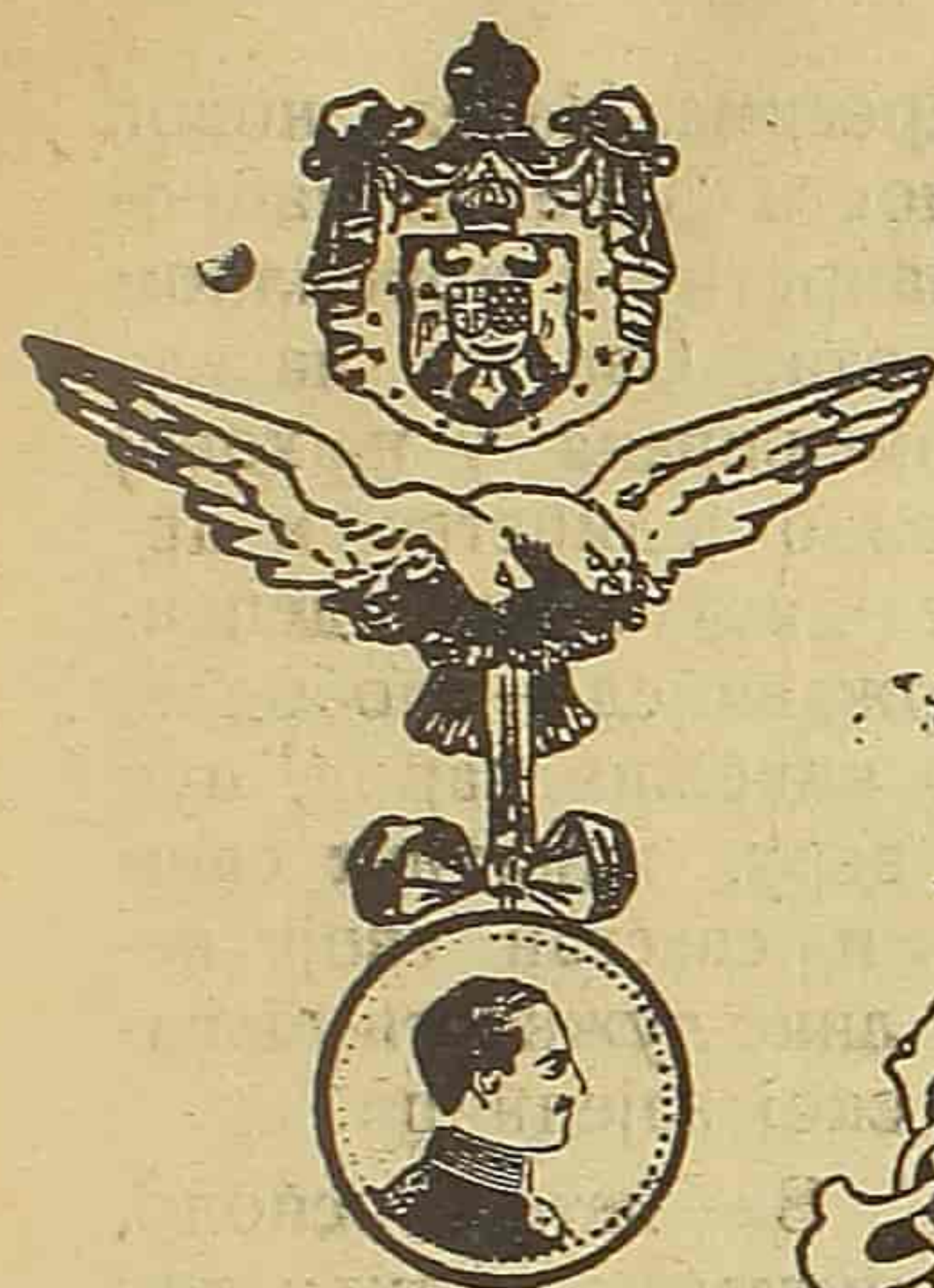


Поштарина плаћена у готову.



СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДЈАРСКЕ БАНОВИНЕ



30 ЈАНУАРА 1932. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2.— ДИНАРА

ГОДИНА III. Број 113—114
СКОПЈЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излази један пут недељно. Годишња претплата је 80.—, а за иностранство 140.— динара. Огласи се примају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа. — Уредник СИМИЋ СТЕВАН, директор гимназије у пензији.

ПРЕСТОНА БЕСЕДА

Његовог Величанства Краља Југославије, Александра I, којом је отворио седнице Народне Скупштине дана 18 јануара ове године

Господо Сенатори и Народни Посланици,

Са великом радошћу, пун вере у нашу велику националну будућност, поздрављам све Вас и цео југословенски народ који Ви достојно претстављате. Историја свега југословенског народа од како се слегао у лепе крајеве ове наше Домовине пуна је великих догађаја, судбоносних преокрета, тешких посрнућа и дивних полета, док најзад величанственим победама над свима непријатељима слободе и јединства Срба, Хрвата и Словенаца није крунисано велико дело националног програма мученика и јунака југословенске мисли. (Сви сенатори и посланици кличу: Живио Краљ! Живела Југославија!)

Дванаест векова је протекло у мукама и надчовечанским борбама за одржање наше племенске индивидуалности. Веома снажни народи и привлачне цивилизације ударали су на наша раздвојена племена и државе, па ипак у низу свих протеклих столећа, можемо се тиме поносити, никад није мисао међуплеменског братства и југословенске заједнице била угушена. (Дуготрајни поклици: Живио Краљ). Она је вечито живела у стоичким елементима југословенског јединства и у видовитој свести најбољих синова нашег народа и онда, када је свако наше племе морало посебице и само да се бори за свој опстанак. Најзад је етничка истина југословенске мисли проломила све препреке вековима вештачки створене и у завршном периоду наше мученичке и крваве националне револуције из светског рата доспела до стварања једне и недељиве Југословенске Краљевине, са једним народом у једној држави.

Када Сам после сјајних победа 1 децембра 1918 године имао срећу да свечано прогласим ује-

дињење Срба, Хрвата и Словенаца, по слободно извршеној вољи нашег народа, захвалили смо искрена срца Богу што је остварен сан и вековни идеал наших славних предака, најбољих Срба, Хрвата и Словенаца. Уједињени и слободни имали смо да организујемо са савременим институцијама нашу националну државу и да у њој припремимо најбоље услове будућности.

Уставом од 28 јуна 1921 године настојали смо решити и тај наш државни и национални задатак, али се све јасније показивало да национална мисао није добила у Уставу троимене државе свој прави израз ни снагу једне организоване националне целине. Са свима оним траговима прошлости који су нас племенски раздвајали, ми смо могли у пуној мери синтетично развајати све наше националне одлуке у неопходном унутрашњем јединству и хармонији. У таквом државном уређењу наш јавни и организовани политички живот једва је и покушао да са поуздањем и искрено изађе из уских племенских оквира. Могли смо победити све спољне непријатеље, али себе, своја искључиво посебна схватања било нам је најтеже победити, као да оно што је племенски не добија баш у јединству, у целини, своју највишу вредност, свој крајњи циљ. Али најтежи удар државне и националне мисли дошао је од заслепљене партиске страсти и њихове међусобне борбе. Злоупотреба политичких слобода и парламентарног реда била је до те мере тешка, да је био доведен у питање напредак и развитак целог нашег народног живота. Узалуд су била сва очекивања да ће развој унутрашњег живота нашег довести до сређења прилика у земљи. Наша државна и национална целина била је озбиљно угрожена. Претило нам је духовно расуло и наро-

дно разужедињавање. Ни једног тренутка није се смело заборавити да народно уједињење није дело ни једне генерације ни последица историјског случаја. То је дело непрекидних напора, вековна национална животна сила и резултат моралних историских тековина. Народна јединство и државна целина не могу никад бити предмет никаквих погађања. Они морају бити увек изнад нашег дневног живота и изнад свих посебних интереса.

Господо Сенатори и Народни посланици,

Ја сам одлуком од 6 јануара 1929 године пресекао оно зло стање. То је била Моја света дужност пред нацијом и историјом, (Дуготрајно клицање: Живео Краљ!).

Мојој влади, којој Сам тада поверио управу земље, ставио Сам у задатак да добром управом што пре стиша страсти и појача народну веру у будућност. У том погледу Краљевска Влада улагала је са успехом највеће напоре.

Законом од 3 октобра 1929 године наша Краљевина добила је своје право име и раскинула са видним траговима прошлости, оним вештачким границама управне поделе, које су постале историске у трагичном делењу и раздвајању наших племена.

Одушевљено прихваћање ових одлука од целог народа, са неподељеним поверењем у свима крајевима наше Отаџбине, што Сам и лично могао утврдити у непосредном додиру са народом, учврстила је Моје уверење да је Југославија једнако мила Домовина свима Србима, Хрватима и Словенцима и да се налазимо на правом путу ка крајњем изграђивању наше националне државе. (Дуготрајно и одушевљено клицање: Живео Краљ! Живела Југославија!).

Веран својој речи и традицијама Мога Дома, Уставом од 3 септембра прошле године, дао сам основе за остварење оних установа, оне државне управе и државног уређења које ће најбоље одговарати општим народним по-

требама и државним интересима. Начела новог Устава дају све могућности здравом националном и социјалном напретку и нормалном развоју политичког живота. Сва та начела имају бити лојално примењивана у њиховој правој граници: национално јединство и државна целина ван сваке дискусије; у децентрализованом унитарној држави један слободан, равноправан, национално недељив народ, пун пословања и љубави за веру, надахнут свим што је лепо и узвишено и свестан своје велике дужности у људској заједници.

Ви ћете, господо, имати да у духу тих начела и у организованој вези са њима донесете важне законе, који ће обезбедити светлу и напредну будућност ове Краљевине будућност достојну великих и безбројних жртава свега Југословенског народа за националне идеале. Пут Ваш је зато одређен и велико поверење које Вам је народ указао за Вас је најсигурнији ослонац и јасно изражена воља.

Господо Сенатори и Народни Посланици,

Састали сте се у озбиљно време. Народна Претставништво налази се пред тешким задаћама.

Општа и незапамћена привредна криза захватила је цео свет. Њезини таласи нису се уставили пред границама Југославије.

Напори свих народа уперени су на то, да се нађе здрав излаз из садањег тешког стања и с њим удружимо ми све своје снаге, што нам је утолико лакше, јер живимо са свима у добрим односима и сарађујемо са пуном лојалношћу и разумевањем међународне солидарности. При том Ми је нарочито задовољство да истакнем, да је наша спољна политика у пуној подударности са политиком наших савезника и пријатеља. Југославија хоће да остане и у будуће одлучан поборник мира и реда у Европи. Доследни томе ми ћемо суделовати у решавању два крупна проблема који су постављени у овој години на дневном реду међународних састанака.

У питању разоружања примићемо све



Њ. В. Краљ Југославије Александар I

жртве које се могу довести у склад са интересима наше безбедности. Наша војска никад није била инструменат за угрожавање мира туђих права. Она ће остати у будуће одбрана народа и школа за његово национално васпитање.

Проблем одлагања плаћања репарација поставило је нашу Државу у врло тежак положај. Ми неможемо да на једној страни носимо терете жртава за победу општих принципа победе и правде, а да на другој страни будемо лишени могућности да накнадом за учињене нам огромне ратне штете, излечимо тешке ране наше земље. Наше становиште је диктовано најбитнијим интересима нашег народа и створеном немогућношћу да другојачије поступимо.

Чинећи крајње напоре за ублажење опште економске кризе, Краљевска Влада је посвећивала је и посвећиваће у будуће своју највећу пажњу оздрављењу наших привредних прилика. Неопходно је да се у читавом нашем јавном газдинству уведу највећа штедња и доведу у склад јавни расходи са реалношћу прихода и финансијском снагом народа.

Краљевска Влада предложиће Народном Претставништву државни буџет који ће водити рачуна о тим начелима. Принцип највеће штедње мора да се спроводи и код бановина и код општина и треба тражити пута и начина за упрошћење и поједностављење администрације, што не мора да буде у противности са оправданим захтевом њезиног сталног поправљања и усавршавања.

Господо Сенатори и Народни посланици,

Привредна криза тражи хитне и одлучне, али добро промишљене мере. Незапамћени пад цена пољопривредних производа створио је веома тешке прилике у нашем сељачком свету. Омогућити сељаку примерном ценом његових производа напредан живот, подигнути опет његову потрошну снагу и створити му повољне услове за привредни кредит, главни је проблем који стоји пред Вама.

Довршењем аграрне реформе створено је начело, да је земља онога ко ју ради и тиме су за све крајеве створени социјални и привредни услови за здрави развитак нашег села.

Краљевска Влада ће настојати да целисходном пољопривредном политиком подигне квантитет наше сељачке производње и да систематским развијањем задругарства појача привредну снагу нашег земљорадника.

Наша спољна трговинска политика уложиће све снаге за очување и јачање наших аграрних тржишта у иностранству, непуштајући из рид заштитну равномерност развитака свих грана привреде. Једнако ће се Краљевска Влада брижљиво старати и за оправдане интересе домаћег занатства и индустрије чију делатност морамо чувати, јер је с њоме везана егзистенција великог дела нашег радног

народа. Добро смишљена привредна политика неће губити из вида потребу постепеног израђивања социјалног законодавства. Руководећи се начелима народне солидарности треба све предузети да се терет тешке привредне кризе подједнако и правилно расподели на све слојеве народа.

Краљевска Влада и Народно Претставништво при доношењу привредног законодавства послужиће се стручним мишљењем Привредног већа које ће се састојати из главних претставника свију грана нашег привредног живота. Увођење у живот Привредног већа биће један од првих задатака Вашег законодавног рада.

У систематском раду на изграђивању нашег унутрашњег сређења поставља се на дневни ред Народног Претставништва и дефинитивна организација општинских и бановинских самоуправа, тих најважнијих јединица народног живота.

Краљевска Влада ће спремити потребне законске пројекте и предложиће их Народном Претставништву на решавање.

Господо Сенатори и Народни посланици,

Поред споменутих задатака Вас у законодавном раду чекају и многа друга питања, која ће развој државног и народног живота на дневни ред постављати.

Од Вашег смишљеног рада, од осећаја одговорности коју сте примили на себе, од Гашег разумевања народних и државних потреба и од Ваше увиђавности зависи успех великих задатака пред које је постављено Народно Претставништво, коме је народ у тако реткој једнодушности поклатио поверење у једном историском моменту нашег националног развоја.

Нека би Вас Божја милост и помоћ пратила у раду у корист народа и на част Краљевине Југославије.

Адреса Народног Претставништва

на Престону беседу коју је Њ. В. Краљ Александар одржао пред Народним претставништвом 18 јануара 1932 године у Београду, предата у свечаној аудијенцији Њ. Величанству Краљу 28 јануара ове године.

Ваше Величанство,

Прво Југословенско Народно Претставништво саслушало је Престону Беседу Вашег Величанства са осећањима непоколебљиве верности и оданости и примило је са највећом радошћу Краљевски поздрав, упућен целом Југословенском народу и Народном Претставништву. Као и Ваше Величанство тако и Народно Претставништво има тврду веру у нашу велику народну будућност. Ту лепу веру дели

са Вашим Величанством и цео Југословенски народ.

Историја Срба, Хрвата и Словенаца од доласка у ове крајеве наше домовине, испуњена је делима славе и величине, али и тешкоћама, које су ометале и отежавале наш народни развитак. У току векова, наша племена имала су и своје самосталне и независне државе. Многобројни и јаки народи нападали су на наш народ, и једна по једна од тих наших држава пропадала је и потпадала под туђинску власт и туђе господство. Пролазили су векови, а ми смо били без своје заједничке националне државе и без слободе. Туђе управе и страни утицаји тежили су, у току векова, да Југословенски народ ослабе и онеспособе за сваку самосталну народну политику и да вештачким начином разједине Југословене и тиме онемогуће слободно југословенско државно огњиште. Али у тим приликама живела је југословенска народна мисао у души поробљеног и разједињеног нашег народа и у индивидуалној племенској свести одсјаивала се у живом сећању словенског порекла и југословенског братства. У колико су удари тих наших непријатеља бивали тежи, у толико је више јачала и свест о нашем народном јединству и сазревало сазнање да мисао народног јединства неминуемо изискује и јединство државе.

Мисао народног јединства и државног уједињења постала је непресушним извором народне снаге и њоме је наш народ успео да се одржи у борби и да против туђинске силе одбрани своју расну народну одлику и своју етничку целину. Из тог извора народне снаге и поверења црпили су своје национално надахнуће, полет великих мисли и видовиту своју свест, највећи синови нашег народа у разна времена и у разним крајевима. И они су веровали да је све што је у нашој култури заиста национално, није само српско, хрватско и словеначко него у исто време југословенско и да је духовно јединство Југословена први услов његовог интелектуалног и културног напретка. И у вртлогу светскога рата сви прави Југословени имали су пред очима тај свети политички идеал, за који су најзад поднесене жртве и учињени подвизи, којима нема примера у историји света.

Ваше Величанство,

Наше покољење је највише претрпело, али оно је имало и велику срећу да на челу с Вама, а под мудрим и јуначким вођством Вашег славом увенчаног и неумрлог Оца Краља Петра Првог, Великог Ослободиоца, приведе у дело: наше ослобођење и уједињење у своју народну државу, — вековне тежње највећих духова и небројених поколења нашег народа. Огромним и неописаним заносом, целокупни наш народ поздравео је Први децембар 1918 године, када је Ваше Величанство,

по слободно израженој вољи свега нашег народа, свечано прогласило: уједињење Срба, Хрвата и Словенаца у једну народну државу под Династијом Карађорђевића.

Унутрашње уређење наше државе требало је да оствари органску сарадњу свих делова нашег народа и пуни развитак свих народних снага у циљу здравог народног и социјалног напретка и правилног политичког живота. Данашње покољење, зането осећајима среће и задовољства, победе и успеха, није одмах предвидело све тешкоће, које су још стајале томе на путу. Оно није видело да је остао још један непријатељ, силан и озбиљан: остали су тешки трагови наше дотадашње разједињености. Њено разорно дејство није могло уништити ни ослабити велику народну мисао, али се осетило у нашим погледима и нашим навикама. Са тим непријатељем није се довољно рачунало и узрок недаћа у нашем националном и државном животу лежи у томе. Партиска заслепљеност и погрешно упућивање нашег политичког живота све је више одвраћало нацију од њених правих путева отежавајући јој до крајњих граница да се консолидује до степена пуног изражаја њене снаге унутра и споља. Грчевита везаност за политичке формације и погледе, израђене са племенским, верским и покрајинским идеологијама, изазвала је тежак судар. Велика је заблуда била да се у сва три племена мислило да се може и после уједињења наставити онакав политички живот, какав је био под туђинским или у независним националним државама. У место да се политичка делатност наших партија трошила на унутрашње сређивање наше државе, у југословенском духу, на изједначењу свега законодавства и на привредном и социјалном раду, она је најозбиљније запретила и самом државном и народном јединству.

Ваше Величанство,

У тим судбоносним часовима када је унутрашња разједињеност била на врхунцу и када се услед поремећености политичке и идејне никако није могло наћи друго решење, објављен је Манифест од 6 јануара 1929, надахнут мудрошћу државника, храброшћу јунака и топлином искреног родољубља. Посматран данас он нам се претставља не само као акт политичке потребе него управо као акт логичке и историјске неминовности.

Спас државе је њен врховни закон, а сва се државна уређења доносе и мењају према потребама и интересима државним и народним. Устав од 28 јуна 1921 год. није више одговарао стварним потребама народног живота и изгубио је моралну подлогу која законима даје живот па је због тога престала могућност да он буде и даље основом правног поретка у нашој држави. Исто тако, није било могуће да се криза реши парламентарним путем и

донесе нов Устав, који би водио рачуна о стеченим нашим десетогодишњим искуствима. Преостало је само право и дужност Вашег Величанства, да извршујући високи позив заточника народног и државног јединства и врховног чувара највиших интереса Југословенског народа, изведе земљу из хаоса. Срећна је судбина нашег народа што се на југословенском престолу затекло Ваше Величанство вољно и одлучно, да тим јединим могућим законитим путем ка нашем политичком препороду, изврши своју историјску мисију.

Народно Претставништво сматра за своју дужност да ода част и народу. По урођеном осећају да у најтежим часовима нађе прави пут, схватио је Југословенски народ да је гениј историје проговорио кроз уста Вашег Величанства за одлуку кад је требало сачувати територијално, културно и духовно јединство наше домовине, Потпуно правилно разумевши побуде Вашег Величанства за одлуку од 6 јануара, народ је листом и одушевљено прихватио нови правац и са зрелошћу, која би чинила част и народима са далеко већим политичким традицијама, и постао први и најбољи сарадник у великом делу, које је требало наставити. Народ је политику Вашег Величанства примио као своју и постао у ствари њезиним носиоцем.

И као што је народ у земљи прихватио, тако су и сви наши пријатељи и на страни топло поздравили спасоносни чин од 6 јануара.

Краљевска Влада, којој је у новим приликама Ваше Величанство поверило да по интенцијама Вашег Величанства води послове највише државне управе, примила је на себе дужност да брзим и сходним мерама одмах приступи поправци државне администрације на свима пољима, као и обнови политичког живота. Она се при томе држала начела пуне законитости правде и апсолутне једнакости, руководећи се тамо интересима државе и негујући у духу јединства слогу, једнакост и равноправност свих Срба, Хрвата и Словенаца.

Према тим високим циљевима и правичним принципима саобразила је Краљевска Влада свој рад, и брзо су се почели јављати жељени успеси у свим правцима. Постигнуто је поштовање земаљских закона и државног ауторитета од стране свих грађана. Учвршћен је углед државе на страни. У жељи да наша држава почива на чврстим основима писаног права, донесени су многи закони у свима областима државне управе, на које се жељно чекало већ од самог уједињења. Ти закони су чврст и поуздан ослонац за даљи развитак нашег државног живота, и они дају нашој држави обележје јединствене правне државе у потпуном смислу те речи. А закон о Соколу Краљевине Југославије нарочито ће послужити физичком и етичком препороду и духовном сродивању.

Закон о називу и подели Краљевине на

управна подручја од 3 октобра 1929 год, има историјско значење. По њему је наша земља добила оно име које у пуној мери одговара појму уједињења, јер један народ може да има само једно име и то име преноси на своју државу. Име Југославија било је већ давно озакоњено у срцима наших јунака на сабљи и на перу, па је у ствари требало санкционисати само оно што се већ свугде признавало. Истим је законом подељена земља на Бановине, а то значи почетак новог унутрашњег живота и раскида са оковима прошлости. Те окове прошлости који су на разне начине спутавали поједине делове наше, требало је разбити и нову поделу Краљевине прилагодити једино властитим економским, социјалним и културним потребама.

Народ је једнодушно пристао уз свога Краља и његову политику и том свом уверењу стално давао је видне изразе а на изборима од 8 новембра 1931 и 3 јануара 1932 год. то је и потврдио својим огромним учешћем и нама ставио у дужност, да пре свега изразимо Вашем Величанству искрену и дубоку захвалност, што сте 6 јануара 1929. пресекли стање које је неминовно водило у пропаст, и ударили темеље за праву југословенску народну и државну политику.

Народно Претставништво одаје пуно признање и одобрава Краљевској Влади њен рад од 6 јануара 1929, на овамо, у ком су значајном периоду наше историје на корист и срећу земље ударени темељи који се више неће разградити.

Народно Претставништво је уверено да ће Влада Вашег Величанства свагда на свим подручјима државне управе с једнаком љубављу и бригом штитити и унапређивати интересе свих делова народа и државе.

Народно Претставништво тврдо је решено да на овим темељима даље гради и израђује. Потпуно свесни велике одговорности што је носимо, као претставници народа у ово тешко доба нећемо допустити да се од тих тековина отступа и да се земља опет излаже покушајима који могу да је поново доведу у хаос, јер смо и ми урезали у наша срца политичку веру Вашег Величанства: „Чувати јединство неродно и целину државну, то је највиши циљ моје владавине, а то мора бити и највећи закон за мено и свакога. Народно јединство и државна целина не могу никада бити предметом никаквих погађања; они морају увек бити изнад нашег дневног живота и изнад свих посебних интереса.

Кад су постигнути политички циљеви, кад су извршени задатци које је имао у виду манифест од 6 јануара 1929, Ваше Величанство доследно традицијама Дома Карађорђевића, а у примерном схватању свога високог позива, сматрало је да је дошао час да се народу и земљи врати уставно стање. Устав од 3 септембра 1931, користећи се стеченим искуствима,

одговорио је најбоље и најпотпуније потребама нашег политичког и националног живота. И појединци и скупови налазе у њему, док стоје на закону, обезбеђење својих моралних и материјалних интереса, у највећој мери, те нам он претставља оквир у коме се напредан народ може слободно и успешно развијати у демократском духу.

Народно Претставништво поздравља с радошћу даље уређење наше државе и изградња самоуправе, и прихватиће иницијативу Краљевске Владе да се самоуправни живот у општини и бановини усаврши и утврди дефинитивном организацијом.

Ваше Величанство,

Свестан солидарности интереса, који везују све народе, одлучно мирољубив и по своме срцу и по своме разуму, и по својим осећајима и по својим интересима, наш народ је прихватио за решавање тешких проблема садашњице и припремање боље будућности човечанству високи принцип међународне сарадње.

Са истрајношћу, која му је својствена он савесно испуњује дужности, које му та сарадња налаже. Уносећи у тај посао своју енергију прекаљену у тешким историјским моментима и своју снажну веру у бољу будућност, опробану у великим искушењима, наш народ учиниће у заједници са осталим народима све напоре, да би се нашао здрав излаз из садашњег тешког стања.

Спољна политика прожета овим идејама омогућује нашој држави добре односе са свима народима. Сталност те политике, непоколебљивост, у верности и пријатељству, коју је увек показивао наш народ, створили су и стварају пуну сагласност између нас и наших савезника и пријатеља. То су залог за нашу лојалну сарадњу у предузетим пословима, поуздани докази да ће Југославија, свесна своје улоге на Балкану и у средњој Европи као и свога положаја у међународној заједници, остати и у будуће искрени поборник мира и одлучни чувар стања створеног уговорима о миру.

Прожети истим осећајима, вођени истим идејама, ми ћемо учествовати у решавању она два крупна проблема, који су стављени ове године на дневни ред. Наш народ је готов, да у питању ограничења и смањења наоружања прими све жртве, које се могу и морају довести у склад са интересима наше солидно и трајно гарантоване безбедности. И ту он остаје у пуној хармонији са политиком, која се спроводи у друштву народа, са основним принципима, који је у питању разоружања изражен у Пакту друштва народа.

Сагласно овим начелима, наша војска која никад није била средство за агресивну политику, остаће и у будућности оно, што је била у својој сјајној прошлости: одбрана народа,

борац за остварење високих идеала међународне правде и слободе. Инструмент мира, школа за национално васпитање, бранилац земље и његових права, наша војска ужива пуно поверење народа. Народно претставништво сматра за своју пријатну дужност, да и овом приликом то изрази и нагласи.

Угрожени крупни народни интереси с једне стране, принцип једнакости међу народима у подношењу жртава с друге стране, одређују став наше државе у тешком питању одлагања плаћања репарација. Народно Претставништво је свесно, да је иницијатива из прошле године за решавање овог питања ставило нашу државу у изузетно тежак положај; ту акција имала је према нашој држави за последицу повреду принципа једнакости међа народима у подношењу жртава. С тога је Народно Претставништво са највећом пажњом саслушало мудре и одлучне речи Вашег Величанства, којима се одређује наш став у том питању не само како је оно постављено сада него и како се оно покушава поставити: „Ми не можемо, да на једној страни носимо терет за победу општих принципа слободе и правде а да на другој страни будемо лишени могућности накнаде за учињене нам огромн штете.

Народно Претставништво разумевајући потпуно да се друкчије не може поступити, изјављује своје уверење, да ће наш став наићи на потпуно и потребно разумевање.

Ваше Величанство,

Народно Претставништво свесно је озбиљности времена у коме се састаје и тешкоће проблема пред којима се налази. Оно схвата врло јасно да велика и незапамћена привредна криза није ограничена на нашу државу; оно зна да је криза и по својим узроцима и по својим последицама општа, светска.

Светска привредна криза ставља нашу државу пред тешке али не несавладљиве задатке.

Услед огромног пада цена пољопривредних производа наш народни доходак знатно се смањио. Наше је народно богатство опало. Услед опадања куповне снаге земљорадника, занатство је осиромашило, трговина застала а индустрија не може да нађе довољно потрошача. Аграрни протекционизам индустријских земаља још више спречава могућности рентабилног уновчења наших пољопривредних производа. Земљорадник једва може да рачуна своје наднице у вредност својих производа и с тога му се спушта ниво живота.

Наш је циљ и задатак да у сарадњи са Краљевском Владом тражимо пута и начина да се преброди ово тешко стање са што мање штете по нашу привреду.

Потребно је, да се према тешкој привредној ситуацији прилагоде наше јавне финансије. Ради тога, мора се буџетска равнотежа чувати по сваку цену највећом штедњом. Треба из-

вршити ревизију личних и материјалних расхода, упростити и преуредити нашу државну управу а исто тако и бановинску и општинску самоуправу. Штедњу проводити свуда и на сваком месту јер је прека потреба да порески терети одговарају стварном народном дохотку, односно смањеној финансијској моћи наше привреде. Ред у финансијама треба чувати и поставити на сигурне и трајне темеље.

Треба чувати стабилност нашег народног новца јер то је предуслов за консолидован привредни живот и само, ако имамо стално мерило вредности, моћи ће наш привредник и земљорадник да зна колико прима за свој рад.

Највећа пажња мора се посветити организацији пољопривредне производње, њеном усавршавању према потребама светских пијаца. Пољопривредну производњу треба упутити новим правцима.

Чување старих и отварање нових тржишта за наше пољопривредне производе и добро смишљена организација њиховог извоза мора да буде један од главних задатака наше државне политике.

Народно Претставништво поздравља као један корак за очување куповне снаге нашег земљорадника и рад на увођењу преференцијалних царина на аграрне производе.

Ради очувања и одржавања куповне снаге земљорадника треба уклањати разлику између цена пољопривредних и индустријских производа и прилагодити услове економске активности других привредних грана коњукури аграрних производа. Чување и одржање куповне снаге земљорадника постићи ће се омогућавањем примерне цене његових производа. Сељак могао би своје производе продавати и по нижим ценама али само под условом, да може куповати своје потребе по сразмерно ниским ценама.

Подизање нашег земљорадника, помоћи ће Краљевска Влада и Народно Претставништво, ако се пољопривредни кредит, чије је организовање, благодарећи у првом реду Вашем Величанству, започело оснивањем Привилеговане Аграрне Банке, даље развије и разради.

Нашем земљораднику треба омогућити да искоришћује кредит под нормалним условима, који одговарају рентабилности његове производње.

Пољопривредни кредит треба развијати из нових извора и јавних сретстава и искористити кредите код установа као што је Народна Банка а који стоје по закону на расположењу за ове ствари.

Задружни кредит треба развијати у што јачем степену.

Ослобођавање сељака од зеленашких обавеза и претварање неподносивих скупих дугова у обавезе, који ће одговарати погоршаним привредним приликама, биће стална задаћа Народног Претставништва које очекује конкретне предкоге Краљевске Владе, у том

погледу. Дугорочни хипотекарни кредити ваља поставити на широку и здраву основу и настојавати да се набаве средства, било домаћег, било страног порекла.

Захваљујући Вашем Величанству, донесени су важни социјално-аграрни закони о ликвидацији аграрне реформе у северним, јужним и западним крајевима. Тиме је остварено начело да земља припада ономе, ко је ради. Разрешењем феудних односа ослобођено је коначно преко стотину хиљада националних породица. Створени су услови за здрав развитак нашег села.

Народно Претставништво очекује, да Краљевска Влада што пре уведе у живот и убрза извођење тих закона, јер ће тек онда бити остварено основно начело аграрне реформе: да земља припада земљораднику.

Као што је здраво начело да земља припада земљораднику, тако је исто и државна потреба да земља буде сачувана за земљорадника, и да она остане у његовим рукама. Народно Претставништво очекује од Краљевске Владе да поднесе у што краћем року предлоге о сходним законским мерама.

Народно Претставништво стојећи на становишту националне солидарности, сматра да треба радити на развијању свих грана привреде и створити погодне услове за рад, а нарочито у пасивним крајевима и да треба помагати прераду домаћих производа занатством, као и у оним индустријама, које прерађују домаће сировине и служе задовољењу домаћих потреба. Трошењем домаћих производа чуваћемо народни новац у земљи за потребе наше привреде.

Признајући потребу развијања националног капитала, Народно Претставништво сматра да треба спречавати сваку његову злоупотребу на штету радне снаге и народног здравља.

Заштита рада и осигурање живота свих радних слојева према начелима социјалне правде, јесто један од здравих услова за даљи развитак наше привреде.

Начело народне солидарности намеће нам дужност да се, у овој светској кризи, терети расподеле подједнако на све слојеве народа и да се води рачуна у финансијској политици о равнотежи интереса између земљорадње и индустрије.

Народно Претставништво нарочито поздравља и очекује установљење Привредног већа које има да удружи главне претставнике свих грана нашег привредног живота на корисном послу давања стручног мишљења Краљевској Влади и Народног Претставништва.

Народно Претставништво верује да ће наша земља моћи, захваљујући својој привредној структури, да преброди смишљеним радом и законодавством за заштиту сељака, своју привредну кризу под мудрог Владавином Вашег Величанства и уз сарадњу Кра-

љевске Владе и Народног Претставништва и да ће наша народна привреда изаћи из ове фазе светске привредне депресије здрава и са лепим изгледима на будућност.

Ваше Величанство прокламовало је начело штедње и дужност је целог народа да прихвати тај високи позив у читавом свом животу. Само штедња ће спасти сваког од претераног задужења. У времену привредне кризе не могу се задовољити све потребе него треба задовољити најпрече. Само штедњом и радом сваки појединац може да спасе не само себе него да помогне и целокупној привреди да се ова велика криза преброди. Народно Претставништво очекује и од Краљевске Владе да предузме извесне сходне мере у овом правцу, нарочито за сузбијање луксуза.

Ваше Величанство,

Народно Претставништво свесно је одго-

ворности коју је примило на себе својим радом на обнови нашег политичког живота.

Оно се нада да ће моћи остварити овај задатак у присној сарадњи са Владом Вашег Величанства.

Народно Претставништво верује да ће моћи своју историјску мисију: изграђивање наше националне државе, Југославије и остварење Југословенске организоване народне целине као и спасавање наше привреде, уз Божју милост и под мудрој владавином Вашег Величанства успешно и да изврши и да ће његова дела бити од трајног значаја.

Да Живи Ваше Величанство!

Да Живи Краљевски Дом!

Да Живи и напредује велика и недељива Југославија и сав Југословенски народ!

ЛЕСНОВО И ЛЕСНОВСКИ МАНАСТИР

Један узорни старешине

Лесново је одавна прочувано по својем манастиру Светог Гаврила Лесновског, задужбина Душановог великог војводе Јована Оливера. Овај манастир се налази у самом селу Леснову, а подигнут је 1341 и 1349 године.

да ли спољном изгледу цркве, која по својој китнастој архитектури привлачи свакога, или пак фрескама и иконостасу, који престављају ремек дело наше средњовековне уметности. У овом храму је ванредна слика цара Ду-



С лева на десно: Аксентије, Дамњан, игуман Герман Хилендарац и Ћирил

Око храма су велике зграде које опкољавају пространо двориште са источне и северне стране. Човек не зна чему више да се диви,

шана и његове супруге царице Јелене, а поред њих су остаци и фреске Краљевића Уроша. Интересантне су и две фреске оснивача, вој-

воде Оливера, које су јединствене по својој врсти.

Прва Оливерова слика, која је на северном зиду уз леву певницу, представља великог ктитора у свакодневном војводском оделу, које својим кројем и богатством орнаментике даје изванредан материјал за нашу културну историју, а на другој слици, која је у средњем делу храма, испод цар Душанове, Оливер има на себи друго, свечано одело, слично ношњи наших старих владара.

Иконостас задивљује својом уметничком израдом. Оно је дело неког Петра Мајстора из Дебра који је радио, како веле, три године, а коштао је 12.500 гроша! Овај дуборез долази у реду наших најлепших црквених творевина, и док се о скопској говори врло много, наш је мање познат из разлога, што је мало људи који, из саобраћајних разлога, долазе у Лесново. Но о самом манастиру немам шта говорити, јер о њему постоји једна одлична монографија од професора Стевана Симића, која нам, у свима правцима, открива прошлост ове светиње, те из тих разлога, прелазимо на једну другу ствар, која заслужује помен. Данас је старешина у овој обители отац Герман Хилендарац, који већ годинама управља манастирском својном, као ретко ко на нашем Југу. Он је дошао у ову обитељ 1908 године, а пре тога је био у нашем прослављеном Хилендару у Светој Гори, одакле је дошао пун љубави и полета према монашком позиву. И кратовци и сељаци из околине га познају као смиреног и побожног калуђера а уз то као изванредно великог организатора и одличног старешине. После непријатељске окупације, манастир је имао готовине само 200 лева, али од 1918 године, па до данас, отац Герман је успео да уради оно, што нико није могао урадити за тако кратко време.

Подигао је леп виноград на американској подлози са 3.500 прута, који је по својој уређењу најлепши виноград у околини.

Засадио је у близини 3000 садница белог дуда, те је развио у манастиру гајење свилебубе, те је и на тај начин ова обитељ постала угледна школа за околину. Западно је лепа борова шумица, која даје диван изглед овом тако пустом крају. Ту је сада 370 борића, колико је остало од 2000 комада, расађених 1914 године. Мало историје. Тада је Србија донела у Јужну Србију више стотина хиљада борових садница, које су раздате свуда по народу и — све је пропало изузев ових 370 бориће, јер су дошле у руке човека, који је тај посао боље разумевао од школованих и стручних пољопривредника.

Пред манастиром је врло лепа башта са басеном за поливање.

Манастир има и модерни водовод са базеном од 4000 литара, који је подигнут на заузимање оца Германа, и помоћу Обласног одбора и Хидротехничког одељења Вардарске бановине. У дворишту су три чесме, којим се служи и село, а пред двориштем је четврта чесма, која је са посебног водовода.

У вртovima око манастира су многобројне воћке, које су подигнуте за време оца Германа и не мање сам се изненадио, када сам видео садницу са преко 500 младих ораха, који ће се овога пролећа посадити на појединим местима. Овај вредни игуман до сада је засадио повећи број ораха, који већ доносе обилне плодове. Лесновска околина је врло подесна за ово дрво, које успева и у камењару, није пробирач, али ето, ми ћемо овакве корисне и паметне подухвате наћи пре онамо, где се најмање надамо, јер смо вазда спремни да тако што видимо у коме расаднику!

Лесновски манастир је наш најбољи пољопривредни расадник у бановини, где ће посетилац видети и научити врло много, јер ће ту видети и пчеларник и одличан сој живине, и дудињак, и модеран виноград, врт, шуму и томе слично.

Осим тога утрошено је око 15.000 динара за оправку звонаре, 7000 динара за магерицу (кујну) и обновљење зграда близу 50.000 динара. Деда игуман, како народ зове оца Германа, удесио је две лепе гостинске собе за отмене посетиоце са купатилом и посебном кујном и трпезаријом.

Он је даље подигао нову цркву од тесаног камена у селу Глобици, где има манастир своје имање, утрошивши око 60.000 динара — обновио куће на имањима у Стрмошу, Неоказу и Глобици, подигао у Бучишту воденицу са два камења, купио два забрана од Турака у околини Пирок манастира за 14.000 динара, у износу око 15 хектара површине. А да би заштитио темпло на олтару, дуборез, као и фреске, начињена је свуда гвоздена мрежа за коју је утрошено 14.500 динара.

Игуманов сабрат отац Дамњан заслужује такође сваку хвалу и признање. Он је веран помоћник и сарадник оца Германа. Дошао је у овај манастир пре 43 године заједно са братом јеромонахом Козманом. И ови су пре тога били у Светој Гори где су живели у ћелији Достојнојест, која се налази на падинама мермерне пирамиде Атоса. Козман је био такође достојан претходник садашњем игуману. Он је са својим братом Дамњаном јако задужио овај манастир. Подигли су на источној страни једну велику зграду са многим ћелијама и пространим трпезаријом, која може сакупити преко 500 гостију, затим зграду за кујну, купили од уштеде, чифлук Глобицу.

Задружни покрет.

(Пише Јосип Букша).

Почетак задругарства губи се у мраку историје. Већ пре неких пет хиљада година, спомињу се у вавилонској држави задруге за заједничко обрађивање поља, какве и данас оснивају урођеници у Понцабу (Источна Индија) и на острву Јави. Пре 2000 година, у Кини су биле познате грађевинске задруге. У средњем веку, задруге италијанских зидарских мајстора подизале су грађевине у Италији и на страни. У Русији су биле много раширене задруге, назване „артел“, печалбара, ловаца, рибара, ћумурџија, рабаџија, чувара банака, политичких изгнаника, па и просјака и скитница. У француским и швајцарским Алпима постојале су већ у XII столећу примитивне задруге сличне нашим бачијама. Све ове и њима сличне задруге — сем можда артела — играле су врло скромну улогу у привреди односних земаља. Социјални и културни задаци модерног задругарства били су им уопште непознати. Стога историја сматра ове установе као претече модерног задругарства, коме је отаџбина.

Велика Британија. Немоћни да се одбране од експлоатисања од стране индустријског капитализма, енглески радници почели су оснивати потрошачке задруге, путем којих би могли набављати животне намирнице по јефтинијим ценама, односно боље каквоће. Прва таква задруга основана је 1769 год. Нешто јаче почело се је развијати задругарство двадесетих година прошлог столећа, у вези с радом социјалног реформатора Роберта Овена и апостола задругарства Д-ра Виљема Кинга. Али камен темељац ударили су модерном задругарству „честити рочдилски пиоиири“ 28 простих ткача енглеске вароши Рочдел (близу Манчестра), који су 1844 отворили своју потрошачку задругу. Задруга пионира постигла је огромне резултате, благодарјећи практичним и здравим пословним принципима својих оснивача, те је она и данас једна од најјачих задруга на свету. По угледу на ову задругу реорганизовале су се и остале задруге које су тада постојале у Енглеској, а њихов успех повољно је дејствовао на ширење и јачање задругарства. Пред светски рат, енглеске потрошачке задруге бројиле су три милиона задругара, а крајем 1930 г. пет и по милиона који претстављају скоро исто толики број породица.

Енглеске потрошачке задруге продају годишње разних производа у укупној вредности од педесет милијарди динара, од чега једна четвртина отпада на продукте, које производе оне, односно њихове две набављачке централе у својим фабрикама, пољопривредним предузећима и мајданима угља. Потрошачке задруге имају знатне износе

штедних улога. У колико их саме не требају, оне их позајмљују грађевинским и занатским произвођачким задругама. Код ових последњих многе потрошачке задруге учествују са великим сумама пословних удела, а још већи је број потрошачких задруга које представљају добру и сигурну клијентелу за занатске и земљорадничке задруге. Централне потрошачких задруга често кредитирају земљорадничке задруге и њихове савезе као на пр. житарске задруге Западне Аустралије, млекарске задруге Новог Селанда и т. д. или учествују или у великим зајмовима које склапају вароши и области. Благодарјећи потрошачким и грађевинским задругама, смештено је девет милиона лица у удобно и здраве куће, већином за по једну породицу, које су саграђене помоћу задруга, а сопственост су појединих задругара.

Као што је Енглеска отаџбина потрошачких и грађевинских задруга тако је *Француска* домовина занатских продуктивних задруга.

Прва занатска задруга основана је 1831 год., под упливом оца француског задругарства Филипа Бишеа (1796—1865). По француском угледу, такве су се задруге оснивале и оснивају се у другим земљама, али скоро увек са скромним успехом. Узрок је тому у самој природи занатских произвођачких задруга, која тражи да задругари лично раде у задружној радионици, т. ј. да се сасвим одрекну своје произвођачке самосталности. Сем тога, ове задруге оснива обично мали број и то најсиромашнијих занатлија, док мало боље стојећи претпостављају да отворе своје сопствене радње. Зато, у већини случајева, занатске задруге не располажу довољним новчаним средствима, односно потребним кредитом, па им је отежана конкуренција са њиховим сретнијим друговима. Зато се данас већа важност полаже на оснивање занатских кредитних, сировинских, машинских и продавачких задруга, које пружају занатлијама погодности јефтинијег кредита, набавке сировина и алата у великим количинама, заједничке употребе машина и продаје израђевина, уз мање режијске трошкове.

Потрошачке задруге, које су Французи, као и други народи, примили од Енглеца, претстављају најјачу групу француских задруга. Нарочито последњих година, француско потрошачко задругарство постигло је врло лепе резултате. То доказује и чињеница да је Француска имала крајем 1913 год. 3156 потрошачких задруга са 876.000 задругара, а крајем 1930 год. 3780 потрошачких задруга са 2,280.000 задругара.

Задругама за осигуравање стоке и усева као и од пожара, Француска заузима прво место на свету, далеко испред свих других држава.

Пошто су Французи врло штедљив народ, земља обилује јефтиним капиталом. Услед тога, није се могло развити лихварство, па се и не

осећа потреба кредитних задруга у онако јакој мери, као што је то био случај са државама Централне и Источне Европе, Балкана и Италије. Али ипак, сем кредитних задруга које су Французи основали по немачком угледу, иницијативом државних власти у Француској су настале специјалне земљорадничке кредитне задруге, којима држава ставља на расположење знатне суме кредита и које су послужиле за углед и организацији наших задруга за пољопривредни кредит. Од других врста задруга, истичу се млекарске, винарске, уљарске и рибарске.

Ма да је Француска играла видну улогу у историји задругарства, она се данас не налази у реду држава које стоје на челу задружног покрета.

Курс за прву помоћ.

Штип, 20-1-1932 год.

Управник дома народног здравља у Штипу Г. Д-р Р. Толпак одржао је први курс младих за прву помоћ, који је трајао четири месеца.

Прошле недеље у сали „Гранд Хотел“ одржан је свечан испит овог течаја, на који су дошли многи виђени грађани и чиновници и окружни бановински инспектор у Штипу пуковник Г. Михаило Михаиловић.

Ђаци су врло лепо одговарали на постављена питања из области хигијена и најнужнијег знања о заразним болестима. Сем тога ђаци практично изводили превисање рана, прелома појединих костију и исчашивања. Исто тако деца су лепо одговарала о предохрани од заразних болести, дављења, душевних болести, тровања и т. д.

На крају испита публика је топло поздравила г. Толпака и ђаке. Захваливши се публици г. Толпак је објавио упис женске деце за течај прве помоћи и надат се је да ће у том погледу успети.

Ј. Јефремовић.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

На основу § 19 и 31 Закона о банској управи а по одобрењу Господина Претседника Министарског Савета и Министра Унутрашњих Послова III Бр. 60932 од 30 октобра 1931 г. које је дато у сагласности са Господином Министром Финансија под Бр. 33940-I од 21 октобра 1931 г. прописујем овај

ПРАВИЛНИК

о чиновницима Вардарске бановине

Чл. 1.

Овај правилник важи како за све службенике Вардарске Бановине, тако и за контра-

туалне чиновнике и дневничаре, које Вардарска Бановина узима у рад.

За хонорарне службенике Вардарске Бановине важе сходно упуства за поступак, која ће издати сваки Министар за свој ресор, а на основу § 182 ч. 3.

Чл. 2.

1) Ако овим правилником није ништа друго предвиђено за бановинске службенике Вардарске Бановине, важе сходно прописи: §§ 2 до закључно 21; §§ 26 до закључно 30; §§ 45 до закључно 182; §§ 248 до закључно 278; § 297 став 2; § 331—336; § 337 до закључно 339 и става 2 § 347 закона о чиновницима од 31 марта 1931 г. као и прописи закона о унутрашњој управи од 19 јуна 1929 г.

2) Не примењују се прописи става 2 § 18; § 19 и 20; §§ 31 до закључно 44; става 4 и 5 § 49; става 4 § 59; става 3 § 75; става 8 § 78; § 81 става 1 § 97; последње реченице става 1 § 101; последње реченице § 110; става 2 и 3 § 113; става 1 § 115; тач. 4 и 6 § 116; става 1 и 2 § 117; § 122; става 2 § 123; § 125; става 3 § 127; става 1 § 136; задње реченице § 138; последње реченице у ставу 2 и 3 § 143; § 145; § 146; § 166; § 258; става 3 и 4 § 263; § 269; § 271; § 275 закона о чиновницима од 31 марта 1931 год.

3) У погледу припадности бановинских службеника важе прописи §§ 22, 23, 24 и 25 закона о чиновницима са изменама прописаним законом о смањењу припадности од 20 септембра 1931 г. и Уредбе о смањењу личног додатка на скупоћу Бр 66300,1 од 19 септембра 1931 г.

4) Сходно прописима §§ 113, 114 и 116 закона о чиновницима бановински службеници испуњавају услове за стицање права на личну пензију, кад наврше 10 година, које су стварно провели у активној државној бановинској или којој другој самоуправној служби. У овај рок се не рачуна време проведено на раду у својству контрактуралног чиновника или дневничара

Чл. 3.

Где је, по законима поменутих у чл. 2 овог правилника, за доношење извесне одлуке прописана надлежност било Претседника Министарског Савета, било ресорног Министра, било Министарства, за доношење такве одлуке у погледу службеника Вардарске бановине надлежан је Бан.

Бановински службеници не могу уживати пензију у туђој земљи без одобрења Министра Финансија датог у сагласности са Претседником Министарског Савета.

Чл. 4.

Правила о испитима, предвиђена у ставу 3 § 14 ч. 3., важиће сходно и за бановинске службенике.

Чл. 5.

Уредбе предвиђене у § 28 и § 29 ч. з. важиће сходно и за бановинске службенике.

Чл. 6.

За оцењивање бановинских службеника важе прописи Уредбе Министра унутрашњих послова о оцењивању службеника Министарства унутрашњих послова, службеника опште правне оа подручју бановина и управе града Београда, и бановинских службеника III Бр. 26881 од 17 маја 1930 г.

Чл. 7.

Распоред звања бановинске службе по положајним групама важи сходно распореду звања по струкама из ресора Министарства унутрашњих послова, пољопривреде, шума и рудника, просвете, грађевина, социјалне политике и народног здравља, финансија, трговине и индустрије, који је изложен у Глави XIII § 346 ч. з. но с тим да се код сваког звања, које се предвиђа за бановинске службенике дода реч: „бановински“. Бановински чиновници не могу бити постављени са звањем начелника одељења банске управе.

Чл. 8.

На основу § 31 закона о банској управи, а по прописима тога параграфа Бан ће засебним одредбама утврдити број службених места по звањима и њиховим положајним групама, у којима су та звања распоређена, а исто тако и број места чиновничких приправника (систематизација места), који се бројеви бановинским буџетом не могу повећати.

Чл. 9.

I. (опште) одељење Банске Управе дужно је за све струке бановинске службе водити списак службеника Вардарске бановине по рангу утврђеном по одредбама овог правилника.

У погледу састава и вођења ових спискова важиће сходно одредбе, које важе за сродне струке државне службе.

Чл. 10.

Виши стручни испити, предвиђени у § 51. ч. з., у колико се пропису за поједине струке државне службе, важиће сходно и за односне струке бановинске службе.

Чл. 11.

Бан може ослободити полагања стручног испита лице, које прелази у четврту или у вишу положајну групу.

Чл. 12.

1). Прелаз из државне и самоуправне службе у бановинску могућ је једино у истој

струци под условима, да службеник при прелазу из самоуправне службе у бановинску службу испуњава опште услове, прописане правилником за бановинске чиновнике.

2). Исто тако могућ је прелаз из струке у струку у бановинској служби.

3). За прелаз из струке у струку, као и за прелаз из самоуправне службе у бановинску службу одлуку доноси Бан.

Чл. 13.

Бан може примити у бановинску службу и лица из слободне професије. За враћање чиновника у активну бановинску службу из државне службе, потребно је одобрење ресорног Министра.

Чл. 14.

Бановински службеници не могу без одобрења Бана оснивати професионална удружења бановинских службеника.

Чл. 15.

Где се у § 78. ч. з. помиње реч „државни службеник“ има се по овој Уредби подразумевати „бановински службеник“ а реч „Држава“ „Вардарска Бановина“.

Чл. 16.

Службеници Вардарске Бановине, пензионери бановински као и њихове породице имају право на лечење у јавним бановинским болницама на трошак Вардарске бановине.

Чл. 17.

Одлуке о свима службеним односима бановинских службеника доноси Бан (§ 31. закона о банској управи).

Чл. 18.

За поронишне пензије чиновника и осталих бановинских службеника установљава се „Пензиони фонд службеника Вардарске бановине“.

Овај фонд не може се употребити ни зашто друго осим за оно, на што је овом Уредбом намењен.

Овим фондом рукује све до оснивања бановинске штедионице „Државна Хипотекарна банка сходно пропису ст. 2. § 133 закона о чиновницима од 31 марта 1931 год.

Руковање овим фондом стоји под особеним надзором Бана.

Руководилац овога фонда дужан је сваке године подносити извештај о стању фонда и извод рачуна годишњих расхода и прихода Бану и Министру Финансија.

Рачуни о расходима и приходима овога фонда подносе се по истеку сваке календарске године Главној Контроли на преглед, и са клаузулом Главне Контроле по разрешењу рачуна објављује се у „Службеном Листу Вардарске Бановине“.

Чл. 19.

Приходи пензионог фонда јесу:

1). првомесечне принадлежности чиновника, чиновничких приправника, званичника и служитеља.

2). првомесечна разлика између нових и дотадањих принадлежности, у случају напредовања;

3). месечни улог;

4). дисциплинске новчане казне свих бановинских службеник; и

5). интерес на капитал овога фонда.

Чл. 20.

Бан може одобрити уплату улога, о којима је реч у § 143. ч. з. на рате.

Чл. 21.

Ближе одредбе о располагању са наплаћеним улозима као и руковању са пензионим фондом прописане се правилником.

Чл. 22.

Ако улагач без своје кривице на каквом државном или бановинском послу или поводом таквог посла погине или буде повређен, па од тога умре, његовој породици може се за пензију признати као да је имао 10 година улагања више. Одлуку о овоме доноси Бан, а вишак пензије у таквом случају пада на терет касе Вардарске Бановине.

Чл. 23.

Велмчина награде дневничара, која се буде одренила Уредбама ресорних Министара према одредби § 166. ч. з. за дневничаре у служби државе; важиће и за дневничаре у бановинској служби.

Чл. 24.

Прописи Главе VIII. Закона о унутрашњој управи (дисциплинска одговорност) важе у целости за бановинске службенике (§ 25 Закона о банској управи).

У колико засебни дисциплински прописи за поједине врсте бановинских службеника не би достајали, поступиће се по одредбама Главе XI. Закона о чиновницима.

Где је у смислу прописа за државне службенике надлежан управни суд као дисциплински суд, надлежан је Управни Суд у Скопљу.

За контрактуалне чиновнике и дневничаре Вардарске бановине важе прописи из § 174. 175 и 176 ч. з.

Чл. 25.

Од 1 априла 1931 године губе важност све раније одлуке о нарочитим додацима на службу, додацима на јужне-теже крајеве, као и било каквим другим додацима бановинским

службеницима, који се службеници овим правилником у погледу принадлежности у свему изједначују са државним чиновницима и службеницима грађанског реда одговарајућег положаја и звања.

Чл. 26.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје важити Уредба Бана Вардарске бановине о службеним односима, утврђењу места и принадлежности службеника Вардарске бановине од 31 марта 1931 год. I. Бр. 7838 као и сви прописи, који се примењују на службенике Вардарске бановине у колико би они били у противности са одредбама закона о чиновницима од 31 марта 1931 год.

Чл. 27.

Овај правилник ступа на снагу даном, када се објави у Службеном листу Вардарске бановине, сем одредаба, које се односе на принадлежности и на улагање у пензиони фонд бановинских службеника, које одредбе важе од 1. априла 1931 године.

15 јануара 1932 године

у Скопљу.

I. Бр. 363

Бан

Вардарске бановине

ЖИВ. А. ЛАЗИЋ.

Постављења.

Одлуком Госп. Бана Вардарске Бановине Живојина Лазића I. Бр. 1017 од 23-1-1932 г. постављен је Ђукановић Јордан, свршени ђак пољопривредне школе, за чиновничког приправника пољопривредне струке при начелству среза Овчеполског са месечном платом од 1320 динара.

ОГЛАСИ**Набавка Тријера**

Пољопривредно Одељење Краљевске Банске Управе у Скопљу набавиће (18) осамнајест комада тријера. Тријери морају бити сортирани који одвајају ршеницу, раж, грахорице, јечам а по могућству и овас, капацитет 350/400 кг. пшенице за 1 сат.

Тријери се морају испоручити франко железничке станице и то: 9 тријера за Лесковац, 5 тријера за Куманово и 4 тријера за Скопље.

Писмене понуде прописно таксирани и запечатене за ово примаће се закључно до 10 фебруара 1932 године. Све задоцнеле или нетаксирани понуде неће се узимати у обзир. Испорука тријера има бити извршена за 20 дана по саопштењу да је понуда усвојена.

Понуде, у којима се треба позивати на датум и број овога огласа морају бити адресоване на Пољопривредно Одељење Краљевске Банске Управе у Скопљу, а на коверту има бити означено „понуда за тријер“.

Из канцеларије Пољопривредног Одељења Краљевске Банске Управе у Скопљу III Бр. 490 22 јануара 1932 године.

Продаја вина

На основу решења Краљевско Банске Управе Вардарске Бановине у Скопљу — III. Пољопривредног Одељења бр. 35912/31 од 4. јануара 1932 год. а сходно закону о државном рачуноводству, одржаће се на дан 25 фебруара 1932 год. у 8 часова пре подне у канцеларији Управе Бановинског Лозног Расадника у Кавадару, јавна усмена лицитација за продају и то:

а) Црног вина 1200 кграма јачине 13 малигана;

б) Белог вина 500 кграма јачине 14 малигана;

в) Ракије комовице 200 кграма јачине 37°.

Сваки лицитант дужан је пре лицитације положити на каси Управе Бановинског Лозног Расадника на име кауције динара 1500.— у готовом новцу.

Детаљни услови као и коштање поменутог пића могу се видети сваког радног дана у канцеларији Управе Лозног Расадника у Кавадару од 7 часова пре подне па до 6 часова по подне.

Ако се тог дана nebude јавио довољан број лицитаната друга лицитација обавиће се на дан 1 марта 1932 год. у 8 часова пре подне на истом месту и по истим условима.

Ако се и 1 марта nebude одржала лицитација трећа ће се одржати 10 марта 1932 г. у 8 часова пре подне на истом месту и по истим условима.

Из канцеларије Управе Бановинског Лозног Расадника у Кавадару бр. 21. до 14 јануара 1932. год. 1—1

Набавка животних намирница.

У економату Бановинске Болнице Вардарске бановине у Битољу одржаће се у 11 час. пре подне:

I. На дан 3-III-1932 год. прва усмена лицитација за набавку хлеба и месај као и млечних производа за потребе болнице у времену од 1-IV-1932 до 31-IX-1932 године закључно и то:

За хлеб бели и црни на суму око 22.000 дин.

За месо на суму око 32 000 „

За млеко пресно и кис. на суму око 21.000 „

Свега . . 75.000 дин.

У случају да се ова лицитација не одржи из којих било разлога друга усмена лицитација одржаће се на дан 24 марта под истим условима и на истом месту.

II. На дан 4. марта 1932 г. прва усмена лицитација за набавку бакалука и осталих потреба болнице за време од 1-IV-1932 до 31-IX 1932 године закључно и то:

За бакалук на суму око 33.700 дин.

За мртвачке сандуке на суму око 3.800 „

За остале ситне потребе на суму око 3.430 „

Свега . . 60.930 дин.

У случају да се ова лицитација не одржи из којих било разлога друга усмена лицитација одржаће се на дан 25 марта 1932 год. под истим условима и на истом месту.

III. На дан 7-III-1932 године одржаће се прва усмена лицитација за набавку 400м³ дрва за огрев болнице у времену од 1-IV-1932 до 31-III-1933 год. закључно, а по предрачунској суми у динара 64,000.

У случају да се ова лицитација не одржи из којих било разлога друга усмена лицитација одржаће се на дан 29 марта 1932 год. под истим условима и на истом месту.

Услове и све законске прописе заинтересована лица могу видети сваког дана у канцеларији економата болнице.

Кауција се полаже пред комисијом која врши лицитацију приликом подношења докумената и то наши поданици 5%, а страни 10% од гореозначених предрачунских вредности.

Позивају се заинтересована лица да одређеног дана предстану болничкој канцеларији у 10 часова пре подне са свима документима, која се траже ст. 6 чл. 13 правилника за извршење одредаба из одељка „Б“. Уговори и набавке Закона о државном рач. по прописаној форми.

Из канцеларије Бановинске болнице у Битољу бр. 138 од 23-I-1932 год. 3—3

Јавна продаја непокретности

Среско вакуфско меарифско поверенство у Битољу на дан 16 и 17 фебруара 1932 год. у својој канцеларији изложиће продаји јавном лицитацијом своје ниже описато непокретно имање:

1) порушену цамију у Битољу ул. Цара Душана;

2) плац у Битољу ул. Балканска;

3) једна кућа у Битољу ул. Леринска 39;

4) једну њиву у селу Бруснику општини Брусничкој;

5) један плац у Битољу на углу ул. Д-р Рајса и Загребачке;

6) једна порушена кућа са плацем у Битољу на углу ул. Пашићеве и Београдске;

6) две воденице у Битољу на месту зв. Девејани.

Лицитанти су дужни положити 10% кауције од почетне цене у готовом новцу.

Интересенти могу услове о продаји горњих непокретнина видети у канцеларији Среског вакуфско меарифског поверенства у Битољу за време уредовних часова.

Из канцеларије Среско вакуфско меарифског поверенства од 13. XII. 1931. год. Бр. 2141 у Битољу. П. 1—1

Стечај за Апотеку

Стечај за отварање прве по реду јавне апотеке у месту Босиљграду — срезу босиљградског — Вардарске бановине а по решењу Господина Бана Вардарске бановине VI № 852 од 13-I-1932 године.

На овај стечај могу се јавити они доктори или магистри фармације, који су испунили све законом прописане услове, који се траже за отварање и држање јавних грађ. апотека, предвиђене у § 6 Закона о апотекама и надзору над прометом лекова, као и они, који су по раније важећем законском пропису прибавили уверење о самосталном руковању апотеком.

Рок пријаве је до 1 марта 1932 г.

Сваки кандидат уз прописно таксирану молбу има приложити следећа документа у оригиналу или у овереном препису:

1) крштеницу, 2) уверење о поданству, 3) уверење о регулисаној војној обавези, 4) диплому доктора или магистра фармације, 5) уверење од апотекарске коморе, да против његове поузданости у апотекарском раду нема основаног приговора, 6) лекарско уверење, 7) уверење о праву слободног руковања апотеком, 8) уверење да уж ва сва грађанска права, 9) уверење о пракси апотекарској, 10) уверење о економском стању натецатеља, 11) опис живота и сва друга документа за која кандидат сматра да су му при овом конкурсy потребна.

Молбе непрописно таксиране неће се узимати у обзир. Од докумената о пракси као и она која се уз молбу за овај конкурс траже, узете се у обзир они, које молиоци приложе.

Резултат о додељеном праву за држање и вођење апотеком објавиће се у Службеним Новинама о трошку новог кандидата, које ће саопштење важити за све заинтересоване кандидате, а рок за пријаву евентуалних жалби је према прописима закона о општем управном поступку.

Из канцеларије Краљ. банске управе Вардарске бановине VI одељење за социјалну политику и народно здравље VI № 852 од 18-I 1932 године. 1—1

Продаја земљишта

На основу решења Господина Бана Вардарске бановине III Бр. 4309 од 23 II 1931 г. Начелство среза Ђаковичког у Ђаковици изложиће продаји путем усмене лицитације земљиште бившег среског воћног расадника, које се налази у селу „Пискоти“ удаљено од среског места 3 и по километра у површини од 5.30 хектара, на дан 15 фебруара 1932 године у осам часова пре подне у канцеларији Начелства среза Ђаковичког у Ђаковици, а које се састоји из 2 комада и то:

I. Једна парцела, која се налази са десне стране бановинског пута Ђаковица—Пећ, а која се граничи и мери са: истока њивом Андрије Митровића у дужини од 133.50 метра, са севера њивом Неша Чобића у дужини од

104.60 метра и њивом Шућри Садика Нимона у дужини од 103.20 метра, са запада бановинским путем у дужини од 230.50 метра и са југа службеним колским путем у дужини од 140 метара.

II. Једна парцела која се налази са леве стране бановинског пута Ђаковица—Пећ, а која се граничи и мери са: истока баровинским путем у дужини од 134.20 метра, са севера сеоском утрином села Осек—Хиља у дужини од 113 метара, са западне њивом Садри Ајдара у дужини од 99 метара и службеним путем у дужини од 169.10 метра, и са југа њивом Аци Нимона у дужини од 146 метара.

Целокупна количина процењена је 15.000 (петнајест хиљада динара).

Лицитанти полажу кауцију 10% од процењене вредности у новцу или у вредносним папирима пре дана лицитације и на сам дан лицитације до 7.30 часова комисији.

Услове продаје заинтересована лица могу видети сваког радног дана од 8—12 и од 16—18 часова у канцеларији Начелства среза Ђаковичког у Ђаковици.

Позивају сд заинтересована лица да одређеног дана престану комисији у канцеларији Начелства среза Ђаковичког у Ђаковици до осам часова пре подне,

Из канцеларије Начелника среза Ђаковичког у Ђаковици Бр. 10231/31 од 5 јануара 1932 године.

Набавка

Одељење за социјалну политику и народно здравље на дан 22. фебруара 1932 године у скраћеном року путем јавне оферталне лицитације извршиће набавку следећих постелиних ствари за болнице:

220 ком. вунених ћебади;

125 ком. душека од ланеног цвилеха, пуњених вуном; и

370 ком. јастука од ланеног цвилеха пуњених вуном.

Лицитација ће се одржати поменутог дана у канцеларији VI одељења бановине у 11 часова пре подне.

Прописна кауција се полаже на каси VII Финансијског одељења ове бановине најкасније до 10 часова пре подне на дан лицитације.

Понуду са мустрама доставити са знаком на запечаћеном коверту: „одељење за соц. пол. и нар. здравље Вардарске бановине — Скопље — понуда за испоруку ћебади, јастука и душека на оглас VI Бр. 2355“.

Непрописно и неправилно састављене и упућене понуде неће се узимати у обзир.

Услови за испоруку ове робе могу се набавити сваког радног дана у канцеларији VI одељења Вардарске бановине на основу таксиране молбе са 5 дин. а по цену од 20 дин. у готову по једном комаду.

Из канцеларије одељења за социјалну политику и народно здравље Вардарске бановине VI Бр. 2355. у Скопљу.

Бановинска болница у Власотинцу

На основу чл. 82.—105. закона о државном рачуноводству и Правилника за извршење одредаба из одељка Б. уговори и набавке, Управа бановинске болнице у Власотинцу одржаће на дан 7 фебруара 1932 године прве усмене лицитације за набавку болничких потреба као што су: **хлеб бели и црни, млеко, маст, месо, зелен и поврће, бакалук и дрва за гориво**, а за време од 1 марта па до 1 септембра 1932 године.

Услови су прописани и могу се видети сваког дана у канцеларији економа болнице.

На случај да прва лицитација не успе, одржаће се друга на дан 28 фебруара 1932 год.

Кауција се полаже на болничкој каси најдаље до 10 часова пре подне, одређенога дана за лицитацију и то наши држављани 5% а страни 10% од предрачунске суме за набавку артикла који се лицитира.

Лицитанти имају собом понети документа предвиђена тач. 6 чл. 13 Правилника у зак. о држав. рачуноводству.

Из канцеларије Бановинске болнице у Власотинцу, 3 јануара 1932 г. Бр. 17. 3 3

Набавка поврћа, зелени и воћа за бановинску болницу у Велесу

На основу закона о држав. рачуноводству чл. 82 108 и наређења Краљевске Банске Управе VI Бр. 10418 од 13 априла 1931 год. Управа бановинске болнице у Велесу одржаће прву усмену лицитацију за испоруку **поврћа, зелени и воћа** од 1 априла до конца јуна 1932 год.

Лицитација ће се обавити на дан 20 фебруара 1932 год. у 11 часова пре подне у канцеларији управе болнице.

Количина поврћа, зелени и воћа означена је у условима.

За испоруку ове количине намирница лицитанти ће положити кауцију на каси бановинске болнице у Велесу најдаље до 19-II 1932 год.

Кауција за наше поданике износи 5% од излицитиране суме.

Исто тако лицитанти су дужни поднети комисији документа на увиђај, која се траже тач. 6 чл. 13 правилника за извршење законских одредаба из одељка „Б“ Уговори и набавке.

Ако прва лицитација не буде успела из било којих разлога, друга лицитација одржаће се на дан 15 марта 1932 год.

Позивају се заинтересовани на лицитацију.

Из канцеларије бановинске болнице у Велесу бр. 89 од 17 јануара 1932 године. 3 3

Набавка за болницу у Охриду

На основу чл. 82 105 Закона о државном рачуноводству, Бановинска болница у Охриду одржаће на дан 26 фебруара 1932 год. у 11 часова у својој канцеларији прву оферталну лицитацију за набавку болници потребних артикала за време од 1 априла до 30 септембра 1932 год.

Кауција се полаже код Управе болнице у Охриду, и то: за хлеб 1000 дин.; месо 1000 дин.; колонијал 2000 дин.; дрва 1000 дин.; поврће 500 дин.; сламу и креч 200 д. нара.

Ако ова лицитација не успе, одржаће се друга на дан 18 марта 1932 год. у исто време и под истим условима.

Ако и ова лицитација не успе, набавка ће се осигурати путем директне погодбе 25 марта 1932 год.

Услови лицитације могу се видети сваког радног дана у канцеларији ове болнице.

Број 105. Из канцеларији Бановинске болнице у Охриду, 17 јануара 1932 год.

3—3

Продаја жита и поврћа.

На основу одобрења Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине III. Бр. 18225 од 8 јула 1931 године, Начелство среза Ђаковичког у Ђаковици изложиће путем усмене јавне лицитације, на дан 23 фебруара 1932 године следеће ратарске производе произведене у току 1931 год. у расаднику и то:

1. Пшенице 510 (пет стотина и десет) кгр;
2. Кукуруза у клипу 3.000 (три хиљаде) килограма и
3. Пасуља белог метохијског 500 (пет стотина) килограма.

Лицитација ће одређеног дана отпочети у 9 часова и трајаће истог дана до 12:30 часова.

Условне продаје и примерке артикала, заинтересована лица могу видети сваког радног дана од 8—12 и од 15—18 часова у канцеларији Начелства среза Ђаковичког.

Почетна цена је поменути производима: пшеници 1,20 динара, пасуљу 3 динара и кукурузу 0,65 динара по килограму.

Лицитанти полажу кауцију 5% од процене суме у новцу или вредносним папирима, пре дана лицитације и на сам дан лицитације до 9 часова комисији у Начелству среза.

Позивају се заинтересована лица да одређеног дана престану комисији у Ђаковици ради лицитирања — надметања.

Из канцеларије Начелства среза Ђаковичког у Ђаковици Бр. 662 од 15 јануара 1932 г.

3—3

Власник Службеног Листа је Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу.
Чековни рачун 80.121. — Стан уредника: Кеј Краља Александра 124. — Телефон 2-27.

„Немања“ задужбинска штампарија Вардарске бановине — Скопље, Цара Николе ул. бр. 35 — Телефон бр. 533